

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 „ „ „ 2 „
15 „ „ „ 3 „

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Nepočetno prejema opravišstvo
administracije in ekspedicije na
Starem trgu h. št. 16

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 „ 20 „
za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Kje je naša pomoč?

Prvo pravilo je, pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal. Če sami nič ne storimo za se, potem tudi drugi ne bodo imeli veselja nam pomagati, ker človeška natora je nekako samopridna in tistemu veliko raje pomaga, od ktereга kedaj zopet kako pomoč pričakuje. S Črnogorci simpatizirajo vsi Slovani, ker si znajo pomagati sami, Slovaki pa se skoraj nihče ne spominja. Tako bo tudi z nami Slovenci slovanski svet še le potem prav simpatizirati začel, ko bo videl, da kaj veljamo, da smo možaki. Kolikor mu tudi povdarjamo, da smo Slovani, in da nas Slovani ne bodo zapustili, moramo vendar sami biti prvi svoji prijatelji. Črnogorci so Slovani duhom in telom, pa oni od Slovanstva nič ne zahtevajo, oni se branijo sami in so šli še izven dežele v boj za slovanske brate; tako so oni v tej vojski celemu Slovanstvu neizmerno koristili svojo hrabrostjo; in kaj jim daje Slovanstvo za to? Iz Rusije so dobili nekaj denarja in žita, in na Českem začeli so sedaj nekoliko nabirati za črnogorske ranjence, to je kapljica v morji nasproti gorostasnim žrtvam Črnogore. Mi ne delamo prav, ako vse le od drugih pričakujemo, sami za sebe pa nič ne storimo; kdo bi pač hotel našo malomarnost podpirati, in bi se marveč ne smelo reči: „pustimo jih, ker se sami popuščajo“? Kdo se zmeni za beneške ali za ogerske Slovence, ker so tihi in nedelavni? Ko bi se pa potegovali za svojo narodnost, spremljali bi jih mi z vsemi svo-

jimi simpatijami, in morda bi se še celó drugi narodi v Avstriji zanje potegnili. Kdor kaže moč in pogum, ta najde kmalo prijateljev; taka je tudi pri narodih. Za to mora biti naše pravilo, da si pomagamo sami, da sami več delamo, več žrtvujemo.

Malo časa pred svojo smrtjo pisal je Palacki svojim Čehom: „Naj pride kar koli hoče, česki narod bo vedno svojo osodo v rokah imel“, ter jih navduševal k poštenosti in značajnosti. Zadnje volitve na Kranjskem pokazale so, koliko je med nami izdajalcev, tako da v stanovitnosti in značajnosti Čehov davno ne dosežemo. In ko bi bili še bolj poštene in značajni, kakor so Čehi, ne mogli bi kaj takega reči, kar je Palacki Čehom rekel, da je naša osoda v naših lastnih rokah. Kajti Čehov je vendar pet milijonov, nas pa je po vseh slovanskih deželah komaj en milijon. Bolj še ko Čehi moramo se tedaj mi naslanjati na druge avstrijske Slovence. Poleg lastne pomoči, lastne enerģije, je naša glavna moč sosedstvo Hrvatov, slovanska vzajemnost. Slovenski narod sam na sebi bi bil kmalo zatrt, to vedo nemškutarji in za to so si izmislili „schlagwort“ jaz sem Kranjec ne pa Slovenec; v istem smislu je tudi Dežman v državnem zboru rekel: „mi smo Slovenci, pa Hrvatje nečemo postati“. Ostanimo „Kranjci“ in ne brigajmo se za drugo Slovanstvo, a tako je pogin naše narodnosti gotov. Le pomislimo na velikanske dušne plode, ki jih Nemčija dan na dan producira; ali zamoremo „Kranjci“ z njimi kon-

kurirati? Kdor pravi, da je „Kranjec, pa ne Slovenec“, on je nemškutar, ker če ima količ-kaj razuma, mora izpredvideti, da bomo v kratkem germanizirani; v doslednosti tega izpoznanja ti „Kranjci“ navadno tudi nemški govoré, hvalijo in na tla poklekajo pred vsem, kar je nemškega, pri volitvah si noge brusijo za nemškutarske kandidate itd. Radi bi vedeli, kaj imajo ti ljudje še „kranjskega“ na sebi? V duševni zvezi z drugimi Slovani se pa zamoremo germanizaciji krepko ustavljati. Spominjajmo se mladega goslarja g. Krežme, brata Hrvatov; če smo le „Kranjci“, potem ni naš; če smo pa Slovani, smemo reči „naš je!“ In če bi se Nemci hvalili s svojimi umetniki, češ, vi ste še daleč zadej, bodite nam torej pokorni, rečemo jim mi lahko, „če ste vi tako daleč naprej, pokažite nam takega umetnika!“ Če se hvalijo s svojimi pesniki, pokažemo jim naše slovanske: Prešerna, Puškina, Lermontovega, Homakovega in druge; če se bahajo s svojimi učenjaki, naštejemo jim Pogodina, Palackega, Purkynia, Šafarika, Kopitarja itd. Rusko slovstvo samo je tako veliko, da se zamore človek po njem izobraziti, ne da bi znal kak drug jezik.

Vzemimo pa literaturo vseh slovanskih plemen, to je duševen zaklad, iz ktereга lahko vedno zajemamo, da nam ni treba k Nemcem na posodo hoditi. Žalibože se pri nas še veliko premalo vvaževa in spoštuje literatura in časopistvo slovansko. Nemških knjig in listov vse mrgoli, ruskih, hrvaških, českkih je malo

Cecilijno društvo.

Že undan smo ob kratkem poročali o občnem zboru cecilijnega društva in njegovih sklepih. Eden najgorečnejših in najmarljivejših društvenikov, P. Hugolin Satner, ki iz vse duše gori za pravo reformo cerkvenega petja, poslal nam je od več strani naprošen med tem svoj govor, ki ga je pri tisti priliki imel, in ktereга v prosepah hvale vrednega namena, ki si ga je cecilijno društvo stavilo, priobčimo. P. Hugolin je namreč govoril:

*Prevzvišeni g. knezoškof! Velečastita in
slavna gospoda!*

Ko smo se meseca avgusta lanskega leta v Gradcu navzoči slov. cecilijanci pogovarjali o potrebi reforme cerkvene glasbe na Kranjskem, ter prve načrte storili gledé cecilijnega društva s sedežem v Ljubljani, pač nisem mislil, da se bo to društvo tako hitro osnovalo in že v teku leta svoj prvi občni zbor imelo. Zaupal sem sicer gospodom, ki so bili voljeni v začasni odbor, vendar nisem preziral zaprek, ki osnivanje društva ovirajo, pri nas na Kranjskem zelo ovirajo. Veselim se tedaj dneva, ki mi je spolnil eno najgorečnejših želj in radosten izročim prvemu občnemu zboru društva sv. Cecilije srčne pozdrave vseh ne-

navzočih dolenskih cecilijancev. — Pismo, ki mi je pred kratkim naznanilo dan zborovanja, doneslo mi je tudi nalog govoriti pri zboru „o ugovorih in zaprekah, ktere se delajo sploh in posebno pri nas reformi cerkvene glasbe.“ Oprostite tedaj, da sem se predrznil stopiti pred tolikanj čislano gospodo; zgodilo se je le na povelje začasnega odbora. Prosim tudi, da mi pregledate pomanjkljivosti neopiljenega govora, zakaj v tem kratkem času ni mi bilo moč vse razmere natanko preiskati in prevdariti.

Mislím, da mi ni treba povdarjati, kako imenitno je cerkv. petje. Petje sploh je izjava človeškega čutja. Najglobokejše in najimenitniši čutila pak budi sv. vera. Naravno toraj, da so vsi narodi službo božjo s petjem obhajali. V katoliški cerkvi pak bistvo sv. maše verne navdaja s čutili globoke ponižnosti in vdanosti do Boga in te čutila javljamo s pravim liturgičnim petjem. Sv. maša je sredina naše liturgije, nobena umetnija pa se tolikanj ne strinja z liturgijo kakor ravno petje. Ko se je v revnem betlehenskem hlevčku prva služba božja obhajala, poslalo je nebo angeljske kore, da so prvo sv. noč s petjem pove-ličevali. Sv. Matevž nam pové, da se je zadnja večerja, pri kateri je naš Gospod in Izveličar

zakrament sv. Rešnjega Telesa postavil, s petjem končala, „nam, hymno dicto exierunt.“ In zopet se je prepevalo pri ustanovitvi prve kršč. občine, kakor beremo v čjanju apostelj-nov. Petje je toraj najstarejša med umetnostmi, ki služijo Bogu in njegovi Cerkvi. Sv. Cerkev je petje koj od začetka gojila in kakor se je ona vedno mogočnši razvijala, tako se je tudi petje vedno bolj povzdigovalo. V 16. stoletji pa je jelo petje, cerkv. glasba sploh propadati, tako da je Tridentiski zbor že bil na tem, glasbo v cerkvi popolnoma zatreti. Božja prev-idnost pa je skrbela, da se je mogel izgubljeni sin zopet v hišo očeta povrniti v novi snažni obleki. Trid. zbor je izdal natančne določila gledé glasbe in vse je bilo zopet v redu. V 18. stoletji je šlo vnovič rakovo pot. Glasba ni bila več cerkvena ampak le cerkvi odmenjena. Tako tudi v sedanjem stoletji. Hvala Bogu nekaj desetletij gre zopet na bolje po prizadevanji apostoljskega sedeža in po neumornem delovanji slavnega dr. Witta. Pri nas je prišel propad odtod, ker je organistom manjkalo temeljitega izobraženja. Znano je, koliko časa se je prej učiteljski kandidat mudil na preparandiji. V enem ali dveh letih je končal vse študije za učiteljstvo in organista. Kdor se je toraj šele v preparandiji glasbe

kje najti. Ko bi se mi hoteli ruski in hrvaški naučiti, potem bi nam čitanje nemških knjig in časnikov bilo odveč. Ruski, hrvaški, srbski in češki časniki imajo enako učene in temeljite članke, ko nemški, so pa po večini pisani bolj pošteno, bolj resno in bolj resnicoljubno; če bi jih prebirali, dosegli bi duševno mnogo več, nego po nemško — judovskih. Pri Nemcih se učeni ne vdeležujejo časnikarstva, ampak časniki so tam industrijalna podvzetja, kakor kréma ali kako drugo podvzetje, za to najdemo pri časnikih večidel Jude (židove), katerih ni privabila želja, s pisarjenjem koristiti, ampak ktere je privabila dobičkarija, pohlep. Mnogi, mnogi teh ljudi so brez vsakih šol, in znajo samo nekatere fraze iz glave, kakor vredniki marsikterih provincijalnih listov: „klerikaler übermuth, finsterling, panslawistischer hetzer, russische barbarei, knute, kultur, fortschritt, verfassung itd. Iz takih „schlagwortov“ naredi nekaj stavkov, in vodni članek je sestavljen, kakor vidimo na našem „Tagblattu“; za nemške „purgarje“, kakoršni so dandanašnji, je vse dobro. Vprašanje je le, ali bo tudi na zadnje vse dobro, in ali se bo mogel meščanski stan pri tako plitvi izobraženosti ubraniti emancipaciji kmetov?

Če smo le „Kranjci“, navezani smo tudi mi na to podlogo časnikarstvo nemških Judov, ker „Kranjci“ niso v stani, vzdrževati velikega časnika; Slovenci, otesite se vendar duševnega jerobstva nemškega, čitajte slovanske liste, in prepričali se bode, da tudi Slovani kaj vedo; ta zdrava, nepokvarjena duševna hrana vam bo mnogo bolje teknila, kakor „nachtragssensationsschwindel“ kakega nazovi — „demokratičnega“ lista, ali kaka „oberpatrika“ v vvodnem članku, kjer se iz gorostasnih budalosti zidajo smešno — strašni zračni gradovi, in kjer gnile laži, veljajo za dobre stebre, na katere se zidajo poslopja po pravih davno minulih časih. V Slovanstvu je naša moč, in če se znanstveno drug drugemu čedalje bolj približujemo, potem nas nemškutarija ne more potlačiti, potem bomo srkali in zajemali vedno novih duševnih moči, duševne hrane iz literature slovanske, ktera

se bo svobodno razvijala, ker jo bomo vsi hranili proti navalu nemčurstva, kakor so nekdanj izhodni Slovani branili zapad proti navalu barbarskih Azijatov. Postavimo si tedaj naslednji pravili, ali prav za prav izpolnujmo ju, ker postavljeni ste že davno: 1. Delajmo vztrajno, in zanašajmo se v prvi vrsti sami na-se; 2. delajmo vzajemno z drugimi avstrijskimi Slovani; naši nemškutarji se naslanjajo na vso Nemčijo, naslanjamo se mi na Slovanstvo! Tako nam ne bodo dosti mogli.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. julija.

Avstrijske dežele.

Notranja politika je tako suhoparna, da listi še vedno pretresavajo le razrešitev pogodbe med Cislo in Translo. Požunski „Recht“, glasilo konservativne in katoliške stranke na Ogerskem, sodi, da bo pogodba sploh nemogoča, ker se v Avstriji ne morejo odločiti, Ogersko smatrati kot neodvisno stranko, ki ima pravico sklepati samostojne pogodbe. Res skoraj ne bo ostalo družega, kakor razsodbo čisto prepustiti kroni in po odstranjenem notranjem prepiru zediniti se v brambi domovine proti nevarnostim, ki ji preté.

Liberalni list „Mähr. Corr.“ je nedavno hudo bičal svobodno kupčijo, svobodno obrtnijo, odrtijo in vse one svobode, ki jih je liberalizem sprejel v svoj program. Pravi, da vse te svobode z liberalizmom nimajo nič opraviti in da je napačno bilo te čisto gospodarstvene reči smatrati za politične in sprejemati jih v liberalni program, ker škodujejo materialnemu blagostanju, škodujejo tudi svobodi, (kakoršno si namreč mislijo liberalci.) Tako tedaj v liberalnem taboru čedalje bolj čutijo propad, v ktere ga je liberalizem pripravil ljudstvo, in potrebo krivdo od liberalizma zavračati na druge ramena.

Vnanje države.

Iz Rima se 18. t. m. piše, da so sv. Oče primeroma zdravi, da vsako jutro delajo z državnim tajnikom, in ako je treba, s taj-

niki drugih zborov ali kongregacij. Vedno sprejemajo tudi prihajoče tujce.

Na Francoskem se pripravljajo za prihodnje volitve, in vedno bolj se glasijo Napoleonovci. Mac Mahon podá se 25. t. m. na pot v zahodnje in srednje pokrajine. Živo ima opraviti poslednje dni nemški poročnik knez Hohenlohe z maršala glavnim nasprotnikom starim Thiersom; kaj če to pomeniti?

Na Laškem prikazuje se od dne do dne bolj očitno, da želijo, naj bi Anglija ali pa vsaj Avstrija dejansko vtaknila se v bojevanje, in brž ko ne bi posedla Italija obrežje albansko sebi na korist.

Nemški podrepni listi na pr. „Köln. Ztg.“ obravnava v več sestavkih jugoavstrijske planinske dežele, Tirolsko, Koroško in Kranjsko, kolike pomembe so le-te v vojnem pa v narodskem oziru, in to ravno v sedanji dobi?

Z Grške se po dopisu 19. t. m. v „Times“ vojne že pomikajo in so nekatere prostovoljske meje v Tesalijo prekoračile.

Iz Bulgarske se poroča, da je polk generala Zimmermanna prekoračil nasip Trojanov, ki so ga Turki brez bitve popustili, in da grede deloma proti Varni, z veliko vojno pa proti Silistriji, in da so konjiki ruski dobili v oblast važno razpotje Solumkijoj, štiri avstrijske milje severozapadno od Šumlje.

Pri **Bajazidu** se zbirajo ruski polki in pri Saimu nad Karsom se pomnožuje velika vojna.

Iz Carigrada, kjer zmešnjava raste, se brzojavlja, da na mesto odstavljenega Abdul Kerima prevzame poveljništvo Mehemet Ali Paša. Poroča se celo, da ima sultan Abdul Hamid odstopiti in nastopiti blezo Jussuf Izzedin.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 20. julija. „Prelepa vas Kamnik, mesto bi ti rekel, pa se greha bojim“ — tako nekako se prične neka stara pesem o Kamniku. Danes je Kamnik že mesto, če že zavoljo družega ne, vsaj zato, ker ima mestnega župana. Pa Kamnik ni samo mesto, ampak je imenitno, najimenitneje mesto kranjske

poprijel, si pač ni mogel temeljitega znanja pridobiti. Pa kaj to, dober je bil za kmete. Skladatelji pa, mesto da bi te začetnike sistematično vodili k vedno večji popolnosti, mesto da bi jih bili k sebi potegnili, ponižali so se k njim, skladali le take napeve, ki tem nikdar niso glav belili in k nobenem študijam naganjali. „Vom Leichten zum Seichten ist aber nur ein Schritt“, pravi Nemec. Zato ni bilo nikjer napredka ampak le propad. Orgljanje je postalo slabo, petje malokje umetno. Cerkvene določila se niso spolnovala, ker se mnogokje niso vedile in še dandanes malokje poznajo. Razmere so tolikanj dozorele, da je vsa kranjska duhovščina lanskega leta pri konferencijah izrekla se za potrebo reforme cerkv. glasbe. Res, da nekaj let sim se je začelo na različnih krajih škofije veselo gibanje v tej zadevi, ali vse prizadevanje je preveč osamelo, treba je splošne reforme od zgoraj. In zopet čast Bogu, da se je tudi pri nas začelo daniti. Današnji zbor se mi zdi tista danica, ki nam obeta preustrojiti naše zane-marjene cerkvenoglasbene razmere, ki nam obečajo staro mesto dati zopet gregorijanskemu koralu, ter združiti ga z živostjo današnjih pridobitev, vendar tako, da ostane izključeno vse posvetno in teatralično.

Te prizadevanja pa od raznih strani za-

devajo na mnogotere zapreke. In sicer delamo pevovodje in organisti največji zapreke. Le povejmo odkritosrčno, da nam manjka spoznanja, ljubezni do stvari, poguma in zatajevanja, spoznajmo, da naša glasba je namenjena le bolj spridenemu okusu ljudstva, ne pa altarju. Zakaj finis principalis cerkv. glasbe ne spodbuja ljudstva, ampak poveličanje božje. S tem pa, kar ušesa zgače in na noge vzdiguje, srce pak mlačno pusti, s tem, kar cerkv. določbam nasprotuje, gotovo ne poveljučujemo Boga. Isto pa storimo, ako osnujemo na korih tako glasbo, ki verne pretresa, ki jih k pokori budi, ki jih Boga spomni in jim v glasih predoči božje veličastvo ter vstreza liturgičnim zahtevam. Nam ne gre soditi, katerih sredstev bi se bilo v ta namen najbolj posluževati. Sv. cerkev je sodila in določila, mi moramo vbogati. Glasba je služabnica sv. cerkve, ponižna služabnica, pokorna služabnica.

Kaj pa je vzrok, da nam pravega spoznanja manjka? Vzrok je ta, ker mi glasbe kot umetnosti ne opazujemo iz pravega stališča. Nam so znani le umotvori sedanjega časa, umotvori živčih mojstrov; po tistih smo si toraj sodbo vstvarili, ktere spoznamo. Kakor pa ni mogoče vednost pridobiti si brez zgodovine tiste vednosti, tako tudi glasbe ne moremo temeljito razumeti, ako se ne ozremo v prešnja stoletja

in ne preiščemo, kako je postala in kako se je razvijala. Kjerkoli je umetnost propadla, zgodilo se je vsled tega, ker so narodi izročilo pradedov pozabili, ker so njih izkušnost prevzetno zametovali; nasproti pa je reforma kake umetnije mogoča le tedaj, ako se pretrgana nit starih izročil zopet zveže. In ravno cerkvena glasba se je pričela s študijami starocerkvenih umotvorov. — Dragi sobratje, ali smo se mi do sedaj kaj bavili s takim učenjem? Žalibog kaj malo. To je tedaj veliko krivo, da je naša cerkv. glasba propadla, da nimamo pravega spoznanja in da je potreba reforme nujna postala.

Primanjkuje nam dalje ljubezni. Ljubezen pa je dar božji in v bližnji dotiki z vero. Ako premislim božje usmiljenje in njegove naredbe v rešitev in zveličanje človeštva, kako ne bi se mi ljubezen vnela; saj vem, da sem tudi jaz odbran za služabnika božjega v širjem pomenu, tudi jaz sem pridigar, z besedo in petjem budim verni čut ljudstva in — ne rečem preveč — pomagam mu nekoliko k zveličanju, zakaj cerkv. petje pospešuje pravost, ta pak je znamenje ali bolje pogoj zveličanja. Ljubezen tedaj me navdušuje, nagiblje me k stovitnosti in zatajevanju.

(Konec sledi.)

dežele, ker v njem biva mož, da ga slavnejšega vsaj na Kranjskem ni.

Stavim, da uganete, koga imam v mislih, da namreč ta prikazen na političnem polju ne more nihče drug biti, kakor Janez Kecelj, naš župan, deželni poslanec in še veliko drugega. Prepričan sem, da mož utegne še vse postati, minister in morda še več, saj mu je zdaj po deželnem poslanstvu pot k vsemu odprta.

Toda da ne bom predolg, naj brž povem, kako je bilo pred in med volitvijo in po volitvi. Ako si prišel par dni pred 10. t. m. v naše mesto, čutil si, da so nekaj nenavadnega godi, da se mesto za nekaj pripravlja, da ga ima doleteti neznana, nenavadna sreča. Tri dni pred osodopolnim dnevom se je v treh tukajšnjih gostilnicah pilo in jedlo, kolikor se je komu poljubilo, plačeval je pa za vsacega tisti, ki je za njim prišel. To je bilo veselje, vriskanje, malo je manjkalo, da niso na sredi mesta „kozolcev“ prekucevali. Kaj pa še le v Tržiči, kamor so se Kecljevci že dan pred volitvijo odpeljali! Kar se je gori godilo, naj Vam pové kdo drugi, mene ni bilo zraven.

Dan volitve ob petih popoldne kar nenadoma začno možnarji pokati, da se je kar zemlja tresla; kanonada med Kalafatom in Vidinom je morala proti temu biti le pokanje z bičem. „Kaj se je zgodilo?“ poprašujejo meščani, kar jih je doma ostalo. „Kecelj je voljen“, se odgovori. „Kdo li je denar dal za toliko smodnika, kdo najel streljavce?“ — Nihče tega ni vedel, noben človek v Kamniku ni dal krajcarja za smodnik, tedaj je menda sam kupil, sam plačal streljalce.

Pa to še ni bilo nič proti temu, kar se je godilo, ko se na večer pripelje Kecelj s svojimi volilci in svojo slavo domu. To je bila glorijska, Kamničani kaj tacega ne pomnijo; to je bil pok, da so si še pokanja gotovo dobro navajeni vojaki tiščali ušesa. Vsi volilci Kecljnovi so bili še od Tržiča „in jubilo dulcissimo“, ker jih je med njimi mnogo prišlo brez sukenj domu; pozabili so jih gotovo v Tržiči ali pa zgubili med potjo, kajti da bi jih bili zapili, ni verjetno, ker je šlo vse iz drugega žepa. Jaz bi stavil, da še rimski triumfatorji niso s tako slavo pripeljali se v mesto zmagavši svoje sovražnike. In kak je bil še le junak tega dne, novi deželni poslanec gospod Kecelj! Nisem ga še videl srečnejšega, ponosnejšega človeka, same slave se je čutil v sedmih nebesih. Kaj pa še mila njegova soproga! Lice se jej je lesketalo in oko žarilo, kar plavala je, da so se noge komaj dotikale zemlje, vsakako se je videla za čevljev viša kot navadno. Saj pa tudi z dobrim vzrokom, ker je postala deželna poslanka. Ktera Evina hči v Kamniku se more meriti z njo, ktera drugje!

Da vso noč ni bilo miru, se razume samo po sebi; saj župan ni imel časa skrbeti za javni mir. Malokdo je spal. Kdor ni pil, ni mogel očesa zatisniti zavoljo hrupa in tako so Kamničane drugi dan lasje boleli, nekatere zavoljo preobilne pijače, druge pa zavoljo pičlega spanja.

S tem pa ne bodi očitano županu Kecljnu, da ne zna ali noče za javni red skrbeti; ravno nasprotno. Ko so malo prej pošteni domači fantje podrli maj in šli z zastavo, ki je bila na vrhu, v gostilnico, kjer so za maj skupljeni denar dali za vino in pri tem bili nekoliko glasnejši, kakor navadno, brž so dva „rogovileža“, poštena mladenca, brez ugovora vjeli in zaprli. Če bi se bila ta dan naša slavna mestna gosposka ravnala po onem

izgledu, ne bilo bi po naših zaporih dosti prostora za razgrajalce, ki so hoteli isto noč vse mesto preobrniti. Mirni ljudje so mislili, da je sodni dan ali da so Turki pridrli v mesto.

Lahko bi Vam povedal še mnogo jako mikavnih črtic o tej „volitvi“, a zdaj rajši molčim, ker bi se Vašemu državnemu pravdniku utegnile premikavne zdeti.

Iz črnomeljkega okraja, 19. julija. Hude dneve smo prestali, dneve volitve. To je bilo ropotanje, kakor v kakem turškem mestu zdaj, ko se Rusi bližajo. Vem, da so nemčurji povsod agitirali na vso moč, na vse preteze in če si najljutejši niso spahnili nog in jezikov, se imajo zahvaliti le trdni konstituciji svojih teles. Pri nas so bile agitacije dvojne: za kmetiške občine in za mesta. Oboje so bile zelo živahne. Narodnjaki so morali biti zelo pazljivi, da jim nasprotniki niso prevarili volilcev. Ker so bili nemčurji noč in dan na nogah, so imeli tudi narodnjaki dosti dela, da so odganjali zapeljivce. Volitve volilnih mož so se bile srečno izvršile, nemčurji niso imeli nobene nade, zmagati s kakim zagrizenim privržencem svojim. Zato so, da bi narodnjakom vsaj štrečno zmedli, postavili za svojega kandidata našega sicer vse časti vrednega in spoštovanega okrajnega glavarja, o katerem še danes ne vemo, kako se je dal rabiti za take strankarske nemčurske namene. Mi smo ga bili prav veseli, ko je prišel za gospodom Tribucijem, ki je nemčursko plat tu pri nas gojil in pokonci držal s pomočjo nekdanjega zdravnika Pavlina, ki je pa zdaj čisto vpadel.

Ali čeravno je gospod Mahkot možak, vendar naši Belokranjci, vrstniki vrlih Gorenjcev, se niso dali vjeti na lamanice, ne zavoljo osebe ali značaja gospoda Mahkota, ampak zato, ker se je dal za kandidata staviti nemškutarjem.

Dan volitve je bilo vse živo v Črnomlju. Pripeljal se je tudi znan gospod baron, ki je po svoji moči agitiral zoper narodnega kandidata, gospoda Navratila. Ali opravi ni nič, marveč je moral slišati marsiktero grenko. Tako je na volišči stopil k nekemu volilcu ter ga jel obdelovati za okrajnega glavarja. Ali volilec praša kratko: „Vi, gospod baron, ste volilec v velikem posestvu?“ „Da,“ odgovori vprašani. „Dobro! Tedaj idite, tu nimate nič opraviti. Kedar bodo volili veliki posestniki, boste imeli pa vi besedo.“

Tudi naši mesti Črnomelj in Metlika ste se vrlo držali, čeravno je agitacija nasprotnikov bila silna in posebno pri ženskah, katerim so se gladki uradniki sladkali, ne brez vspeha. Da bi ne bilo takih „kofetaric“ in nekaj veterinarskih učiteljev, bili bi mi v Novomestu pripeljali še več narodnih volilcev, kakor nam je bilo to mogoče. Karakteristično pa je vendar-le to, da za nemčurske volilce v Črnomlju ni bilo vozov, vse so morali peljati v Novomesto baronovi vozovi. Narodnjaki pa so imeli dosti vozov. Naši mesti ste tedaj enako Loki in Kranju rešili čast kranjske dežele.

Kako se je agitiralo, boste že še zvedeli o svojem času. Za zdaj naj Vam le ob kratkem povem, da imate zdaj sodniji v Črnomlju in Metliki s to rečjo opraviti, ker so zatoženi nekateri nemčurji zavoljo dokazanega protipostavnega agitiranja in kupovanja glasov. Nadjam se, da se vsa ta reč ne bo skadila kakor dim. Vsakako pa boste slišali več o tem, ko pridejo v deželnem zboru volitve in naše pritožbe na vrsto. Zdaj ne morem Vam vsega poročati, ker ne vem, koliko bi državni pravdnik na svitlo pustil.

Z Dunaja 20. julija. Na dunajskem vseučilišču sta bivši teden dva slovenska bogoslovca napravila svoje zadnje teologiške izpite, in sicer jeden z odličnim, drugi pa jako dobrim vspehom. Jeden bogoslovec je redovnik korarskega samostana v Klošterneuburg-u gospod Adalbert Peterlin. Šolal se je na celjski gimnaziji ter je bil vedno med vsemi jeden najodličnejših dijakov, navdušen sin Slovenije. Njegova primicija bode 29. julija v Klošterneuburg-u. Njegova mati živi še v Celji in bode gotovo srečna slišati, da je njen sin s tako odličnim vspehom svoje bogoslovne študije dovršil ter bil 14. julija na Dunaji za mašnika posvečen.

Drugi slovenski bogoslovec je redovnik minoritskega samostana g. Stanislav Prus. Domá je iz Metlike. Jaz sem ga slišal pridigovati pri svečanosti svete Trojice v alserskeji cerkvi na Dunaji. Njegov govorniški talent me je res osupnil, zlasti ker je še le vajenec, bogoslovec. In rekel sem sam pri sebi: Slovenec, kamor ga postaviš, povsod se ti pokaže talentiranega in sposobnega, naj bode že na leci, ali kot zagovornik pravic ali na učeni filozofskeji stolici ali kje drugje.

G. P. Stanislaus Prus bode 22. julija v Mariboru posvečen ter bo proti koncu avgusta mesca v Metliki prvo slovesno mašobral. Dopršil je g. Prus gimnazijo v Zagrebu, potem se je podal v samostan minoritov ter postal redovnik.

Bog živi ta nova dva slovenska borilca za vero, domovino in cesarja.

Domače novice.

V Ljubljani 24. julija.

(„Matica slovenska“) ima v ponedeljek 30. julija t. l. ob 5. uri popoldne v Matičini hiši na Bregu, odbrovo sejo. Dnevni red: 1. Bere se zapisnik 39. odbor. seje. 2. Poročilo tajnikovo (o časopisu Matice Slovenske, o poslanih rokopisih, dopisih i. t. d.). 3. Poročilo odseka za izdavanje knjig. 4. Poročilo gospodarskega odseka. 5. Razprava raznih Matičinih zadev.

(Mestni odbor) je imel v soboto 21. t. m. m. navadno mesečno sejo, ter rešil več reči, ktere naštejemo prihodnjč.

(Slovstvo.) Jednoduché účetnictví s ohledem na ustanovení zákonná. Německo-český Slovník názvů zboží obchodního. Sepsal Karel Petr Kheil syn. V Praze, 1877. J. G. Calveovo c. k. dvorní a universitní knihkupectví (Ottomar Beyer). Cena první knji v 8 str. 182 je 1 gld. 80 kr., drugi str. 421 pa 2 gld. 50 kr. — Slovani napredujemo vsestransko vedno, dasi polagoma, in na čelu vsem stojijo brez dvombe Čehi. Poskušajo se z drugimi izobraženimi narodi v vseh znanstvenih in umetnijskih rečeh, v trgovstvu, obrtnijstvu, rokodelstvu itd. V tem oziru slovi v Pragi trgovska šola (obhodnih učiliste) Karla Petra Kheila, v kateri si potrebnih teoretičnih in praktičnih vednosti pridobi trgovec v primerno kratkem času. Sprejemajo se učenci vedno o katerem koli času in učni načrti se na ogled pošiljajo zahtevajočim. K. Petr. Kheil je spisal omenjeno prosto ali lahko knjigovodstvo po določbah postavnih naših in ogerskih v dveh delih, v teoretičnem, kjer se razlaguje računstvo; namen in važnosti tacihi knjig; kdo je dolžan jih imeti, kako se spisavajo, s kterimi koleki, ktero veljavo vživajo pri vradih, kdo je upnik, kdo dolžnik; knjige redne na pr. inventar

ali dopisnik, dennik, in mimoredne; bilance; v praktičnem delu razkazuje se vse to v zgledih resničnih z vsemi potrebnimi pojasnili. K tej prvi knjigi, v kateri je beseda dokaj krepka, pridejal je vnovič „Nemško-česki Slovník názvov (izrazov, imen) trgovskega blaga z ozirom na imenoslovje latinsko. Knjiga v treh delih kaže v 1. soimensko terminologijo nemško, latinsko in česko, vzlasti obširno v kemiškem in lekarniškem oboru, v 2. abecedni zaznamek imen latinskih, in v 3. ravno tako izrazov českých s pridejanimi nemškimi. Kdor pomisli, kolike zmešnjave in kolike krivice so se že zgodile, ker umrli ali nesrečni trgovci zapisnikov svojih niso imeli v redu, računov ne po postavi razkazanih, vidi in spozná, kolike pomembe je tak nauk, in da se ledina preorje tudi v slovanstvu, pričeti se mora. K temu dobro služite obe naznanjeni knjigi gospodarjem sploh, posebej rokodelcem, obrtnikom, kupcem in trgovcem, ter se vrlo priporočate dotičnim posameznikom kakor tudi trgovskim ali kupčijskim šolam in vstanovam. Dobivate se po knjigarjih v Pragi pri K. Petru Kheilu, Senovážné náměstí, čís. 978 str. 23 n. v dome banky „Slavie“. —

(Velika „beseda“), ki jo je napravil mladi umetnik gospod Krežma s svojo sestrice in pri kateri je sodeloval tudi slučajno nazoč gospod J. Nollí in čitalnični pevski zbor, je bila vseskozi sijajna, dvorana napolnjena najbolj inteligentnega občinstva. Vodo v morje nositi bi se reklo, pisati o dopolnjeni umetnosti mladega umetnika na gosli, tudi ne spada to toliko v področje političnih listov, le toliko naj bo rečeno, da je, kar je prvokrat v Ljubljani dal peti svoje gosli, če mogoče še napredoval. Kako so njegove strune očarale obinstvo, o tem je pričalo silno ploskanje. Takega užitka za muzikalna ušesa pač ni vsako leto v Ljubljani, zato je bilo prišlo občinstva tudi od daleč poslušat res čarobne glasove. — Gospica Ana, sestra njegova, je dobro izurjena na glasoviru in vé posebno umno spremljevati gosli bratove. — Gospod Nollí, ravno o počitnicah iz Dunaja na poti na Laško, je bil tako prijazen, da nas je razveselil s par napevi iz oper; občudovati je napredek, kterega je storil ta obdarjeni pevec, kar je z ljubljanskega preselil se na zagrebški oder. Občinstvo mu je svoje pripoznanje skazalo z zasluženim glasno pohvalo. Pevski zbor čitalnični je pomagal z dvema dobro izpeljanima zboroma. Občinstvo je bilo vseskozi navdušeno. — Slednjič gre pohvaliti še čitalničnega gostilničarja, ki je vkljub veliki gnječi vsem naglo in dobro postregel.

(Dr. Döllinger.) Ni še davno, kar je bila blaga 17 letna grofica L. iz Českega s svojo materjo v Monakovem. Ostali ste v hiši, v kateri stanuje stari, milovanja vredni učenjak Döllinger. Komlada, v mnogih vedah izurjena in v resnici bogoljubna grofica to zvé, se zavzame in ko bi trenil, materi reče: Mama! jaz grem k Döllingerju; kdo vé, kje si Bog izvoli orodje za svojo milost? Mati dovoli, in grofica gre. Vstop jej je brž dovoljen. Stojé pred Döllingerjem ga takole ogovori: Milostljivi gospod in proš! Ne zamerite ptuji deklici, da se nepoznana upa pred vas. S prošnjo sem tukaj, s prirčno prošnjo, ki je vam ne morem zamolčati. Svet pozna in čisla po vsej vrednosti nebrojne zasluge vaše, ki ste si jih po svojih spisih pridobili za osvit marsiktere pravljice ter v dokaz marsikake zgodovinske resnice in s tem za brambo cerkve Kristusove. Ravno ta v resnici vam hvaležni svet pa tudi bridko žaluje, da temu raznovrstnemu pojas-

novanju in spričevanju resnice pritrgujete ono, kar bi bilo najslavnejše, da tolikim zaslugam ne dodaste dostojnosti najviše. Glejte' daleč po svetu hvaležni molimo za vas, ki smo tolikanj naučili se iz vaših spisov. Storite, da toliko molitve ne ostane brez zaželenega sadu. Dajte potomcem čudopolni zgled, kako katoliški učenjak s ponižno pokorščino slavi svojo mater cerkev. Vdajte se moči božje milosti, resnici v zmago, sebi na blagor, nam pa po vesoljnem svetu v tolažbo in veliko veselje.

Mož, ki se je vse življenje z resnimi študijami pečal, ki je med njimi ostareel in žali-bog! skoraj tudi otrpnil, mirno poslušá te zgovorne in tolikanj prirčne besede. Grofice odkrita zaupljivost vneta gorečnost in toliko ljubeznjivi izraz mladinske nedolžnosti ga vidno presune, da slednjič pravi: „Lepo se vam zavalim blaga grofica; molite, prosim še naprej za-me, da se nad menoj spolni volja božja!“

Poročilo to je iz prav gotovega vira, in iskreni vzajemni prošnji naj dodeli svoj blagoslov usmiljeni Bog!

(Mladi umetnik Krežma) se je po besedi v ljubljanski čitalnici podal v Ajdovščino — povabljen po društvu „Edinost“. Včeraj pa je koncertiral na Bledu. Povsod si nabira vence slave.

(Pij IX. pa kat. Čehi.) Upajmo, da ne bo nikdar treba katoliškim duhovnom slovenskim očitno vzdigovati se zoper svoje narodnjake glede na zvezo z Rusom, kakor je potreba postala na Češkem. Ko bi pa kedaj nastala ta potreba, ravnali bi naši duhovniki gotovo tako, kakor so bratje češki v dopisu do Čecha namreč: Mi podpisani duhovniki Sušičkega vikarijata zbrani pri občni letni konferenci, razglašamo v tem naravnost in očitno svoje mišljenje dajoč potrdilo pravici.

Mi vsi izvirajoči iz českega rodu in sicer iz narodovega jedra, kmečkega ljudstva, imamo blago zavest, da smo vselej bili in da smo zvesti sinovi sveto-Vačlavskega naroda, da smo svojo ljubezen do domovine in do naroda dokazovali in jo še dokazujemo ne le z besedami, temuč tudi, kar je glavno, z dejanji.

Od tega časa sim, odkar se naš narod trudi, da bi dosegel po postavní poti svoje posvetne pravice, od tega časa sim stojimo mi katoliški duhovniki na čelu svojemu ljudstvu, podučujoč ga, svetujoč mu in varovajoč, da bi se ne dalo zapeljati tistim, kateri trosijo pogubljivo neslogo med narodom. S tem svojim izrekom ne grešimo niti proti resnici, niti proti ponižnosti.

Vsak pravi rodoljub, vsakteri branitelj českega naroda, če hoče resnico govoriti, mora priznati, da bi se ne bila pri raznih volitvah obvarovala brez nas edinost in da bi se bila brez nas zelo razrušila narodna disciplina posebno v zadnjih letih. Naj opomnimo samo dveh dogodkov iz poslednje dobe. V lansko zimo je prišel v Sušico g. J. S. Skrejšovský, da bi se zgovoril s svojimi volitelji. Kako so pa zvedeli kmečki možje za njegov prihod? Mi, katoliški duhovniki, smo jim povedali. Mi smo veleli občanom, da naj jih iz vsake vasi nekaj pride v Sušico, da čujejo modro besedo od moža v narodu zaslovelega, da čujejo od moža neduhovnika prav isto, kar čujejo v pogovorih z nami. Gosp. J. S. Skrejšovský je bil lahko vesel, ker se je zbralo toliko kmečkega ljudstva, dasi je bilo slabo vreme. Pred zadnjo volitvijo smo vsi mislili, da g. Uhl, Sušički meščan, ostane naš poslanec. Kmetovsko ljudstvo bi bilo rado zopet tega poslanca volilo; reklo je: „ta je posestnik, kakor mi in mnogi ga poznamo“. Ko je bil pa za nas nekoliko

dni pred volitvijo nastavljen čisto neznan kandidat, je majalo kmetovsko ljudstvo z glavami. Povpraševalo se je: Ni-li nobenega tacega moža v našem okraji? Tedaj zopet odvetnik?

A kdo je potolažil vznemirjence? Pred vsem mi duhovniki, kazoč voliteljem, kako je potrebna edinost in da ni do tega stanu in od kod je poslanec, ampak na tem, da je delaven in — tak je v resnici on, kterega nam svetujejo narodovi povérniki. Sedanji naš poslanec gotovo pripoznava, da smo ga mi zdatno podpirali.

Tako je naše delovanje v narodnem obziru. Mi goreče ljubimo demovino, mi ljubimo svoj česki narod. Pa ta ljubezen nam nikakor ne brani, da bi ne ljubili pred vsim katoliške cerkve in njenega božjega Vstanovitelja; ta ljubezen nam nikakor ne brani, da bi se ne ozirali z največjim spoštovanjem k nasledniku sv. Petra, k glavi katoliške Cerkve velikemu papežu Piju IX. In glej, ta hrabri borilec za zgodovinsko pravo, ta plemeniti starček je postal sedaj predmet zasramovanja in zaničevanja v českých listih.

Kaj je pa zakrivil ta več nego vsem desetletni starček? Njegovo zadolženje je, povedal resnico in da je ni povedal vsem stiskovalcem katoliške Cerkve vjedno ali ob enem. — In glej, ta resnica se v českých listih zlomiselno pretvara. Piše se, da se je papež zvezal s Turkom, da je blagoslovil turško orožje če je prav znano, da je papež v tistem vgovoru Turka imenoval nevernika dobro vedoč, da je Turek glavni neprijatelj kristjanov sploh in katoličanov posebej.

Kaj se je pa doseglo s tem pretvorjenjem resnice? To, — da je v sramoto českega naroda nekoliko zapeljanih mladenčev in nepremišljenih občinskih zastopništev izrazilo svojo nezadovoljnost in strmite — tudi svoje zavrnjenje poglavarju katoliške Cerkve, temu plemenitemu starčku, kterega bo gotove enkrat imenovala zgodovina moža v pravem besednem pomenu, kterega bo imenovala značajnega boritelja za resnico, ktero je govoril tudi tistim, ki so močni na tem svetu.

To je žalostna čast za česki narod, ali — veselje in radost za njegove sovražnike! Le razdirajte! — Le ščujte Čeha proti Čehu! Le mu jemljite steber sv. vere, na kterega se naslanja v vseh stiskah, kteriga dela močnega, požrtvalnega in plemenitega: napravite pot brezverskim tujcem in narod, oropan vere poštenosti in npravnosti, se bo kmalu pokopal.

Imajo-li nekteri lastniki ali vredniki českých listov kake osebne zadeve s kterimi spisovatelji ali zastopniki katoliških listov ali vstavov: naj vredé to med saboj ali pri c. kr. sodnji; nikdar naj pa ne vračujajo teh osebnih mrzkosti na katoliško Cerkev in njenega poglavarja velikega Pija IX., od kterega nas ne more nobeden ločiti po priprošnji sv. Vaclava.

Sto izjavo dokazuje duhovščina Sušičkega vikarijata, da se ne le nikakor ne vjema s sedanjimi pogubnimi novinarskimi ščuvanjí, ampak da jih tudi odločno zmetuje.

V Sušici 14. maja 1877.

Podpisano je 16 župnikov in kaplanov

Loterijske številke 21. julija.

Na Dunaju: 52, 85, 53, 29, 5.

V Gradcu: 72, 24, 28, 33, 9.

Telegrafične denarne cene 20. julija.

Papirna renta 62.50 — Srebrna renta 67.40 — Zlata renta 74.75. — 1860letno državno posojilo 114 — Bankine akcije 774 — Kreditne akcije 155.10 — London 124.20 — Srebro 109 — — Ces. kr. cekini 5 91 — 20-frankov 9 91.